

ANNO DOMINI MCKV. I

RICHARDUS

ABBAS PRATELLENSIS

NOTITIA HISTORICA IN RICHARDUM

(MABILL. *Annal.* lib. LXX, n. 11)

Pratellense monasterium Goisfredus seu Gaufredus abbas, ordine quartus, septem annis administravit, cujus loci ecclesiam dedicari curavit xvi Kal. Novembris, quo die in veteri Kalendario notatur *dedicatio ecclesiae Sancti Petri de Pratellis*. In eodem Kalendario Gaufredus iii Kal. Septembris obiisse dicitur, non Decembris, ut in *Neustria pia* (1), ubi ejus obitus hoc anno consignatur. Ejus successor Richardus, vir eximiae pietatis et non mediocris pro tempore doctrinae, de Furnellis nuncupatus, in Bajocensi Sancti Vigoris monasterio in monastica disciplina et in litteris primum institutus fuerat sub Roberto Tumbaleniensi, ejus loci ultimo abbate, qui, Odone episcopo monasterii Sancti Vigoris conditore in vinculis detento (2), ad Montem Sancti Michaelis, cujus coenobita erat, reversus est. Post ejus discessum nova illa monachorum congregatio, rectore orbata, brevi dispersa est. In his Richardus, ut erat sciendi avidus, doctos et religiosos viros in aliis monasteriis quaesivit, Anselmum Beccensem, Gerbertum Fontanellensem, et Gontardum Gemeticensem, in quorum contubernio aliquandiu habitavit. Mortuo demum Gaufredo Pratellensi abbate ad regimen illius abbatiae cooptatus, sacrarum litterarum studium non intermisit, ut testantur variae ejus in plerosque divinae Scripturae libros commentationes morales necdum editae, quas composuit inter molestas praefecturae occupationes, in quibus se his studiis relevari passim testatur. Jam annos viginti octo in sacris illis studiis insumperat, cum suos in Gensim Commentarios dedicavit *Anselmo Cantuariensis Ecclesiae archiepiscopo quidam*, ut se ipse passim dicitur, *Dominicae crucis servus*, tametsi Ordericus ait, illos commentarios, forte illorum partem, Mauricio S. Launomari Blesensium abbati inscriptos fuisse. In illa ad Anselmum epistola quis fuerit ejus studiorum scopus explicat his verbis: *Cæterum Dominus inopiam meae scientiae novit, cui non fecte loquitur testimonium meae conscientiae vel intentionis, quia nec praesumo viribus meis, nec ad plausum mortalium, nec ad fructum transitoriae remunerationis operum impendo, ad explanandum perplexa mysteria Mosaicae legis; in cujus siquidem amabili contubernio et contuberniali amore, sermo jam sunt transacti viginti et octo anni, totum me retrusi; in cujus nimirum mandatis prosequendis dum desudo, valde requiesco; cumque ab illius amplexibus importunitate negotiorum mundanorum prevalente frequenter avellor, non modicum laborem incurro. Eundem animi sui sensum fusius explicat in prologo commentarii super librum Numerorum, editi post expositionem ab ipso factam Deuteronomii, qui prologus inscriptus est Adelelmo, eruditissimo presbytero, ut Ordericus (3) testatur, et Flaviacensi monacho, qui cum *Fiscanensibus sanctae Trinitatis reverenter militans consenuit*. Patientur lectores, ut illius prologi initium hic referam ad illustrandum pium auctorem, cujus opera nunquam, ut quidem opinor, prodibunt in tucem. *Post sollicitudinem, inquit, curae pastoralis, post strepituosam dispensationem forensium rerum, post importunissimam altercationem rusticanae multitudinis sermo ratione carentis, vix dum ego revisens penetrale meae mentis, et dispendium vitae meae perpendens, nec usquam exitum aliquem reperiens; valde, fili Adelelme, conqueror atque contristor, quoniam ubi prius tranquillitatem animi et claritatem assiduae lectionis solitus fueram intueri, ibi procul dubio in intimo cordis mei tumultuantem cogitationum turbam et pulverem mundanae commorationis compellor perpeti. Novit enim ille qui venes et corda cunctorum rimatur, quia gestare mallet austeritatem praelati, quam virgam pastoralis regiminis, etc.* Quod attinet ad alios Richardi commentarios, Proverbia Salomonis Pontio Cluniacensi abbati, expositionem in Cantica canticorum filio suo Mauricio dedicavit. In his porro aliisque commentariis se morosos censors passum esse testatur.*

(1) Page 509.

(2) Orderic. lib. II, p. 709.

(3) Ibid

PROLOGUS RICHARDI

IN LEVITICUM

AD ANSELMUM CANTUARIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

(Circa an. 1100.)

(MARTENE, *Ampliss. Collect.*, I, 575, ex ms. Vedastino Atrebatensi.)

Incipit prologus in libro Levitici editus a quodam Cantuariensis Ecclesiae archiepiscopo, hostiam vivam, sanctam, rationabilem offerre summo pontifici.

Quoniam quidem in te diversa dona sancti Spiritus ex accolis domus filiorum Israel ANSELMO CAN-